

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Świętokrzyska Delegatura w Kielcach

DKI.410.1.4.2026

Pan
Sławomir Miechowicz
Burmistrz Miasta i Gminy Łagów
Urząd Miasta i Gminy Łagów
ul. Rynek 62, 26-025 Łagów

Wystąpienie pokontrolne

P/26/001

**Wykonanie budżetu państwa w 2025 roku –
wykorzystanie środków z Krajowego Planu
Odbudowy przez Urząd Miasta i Gminy Łagów**

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana

Urząd Miasta i Gminy Łagów, ul. Rynek 62, 26-025 Łagów (dalej: Urząd)

Kierownik jednostki kontrolowanej

Sławomir Miechowicz, Burmistrz Miasta i Gminy Łagów, od 7 maja 2024 r. (dalej: Burmistrz)

Okres objęty kontrolą

Rok 2025 oraz okres wcześniejszy i późniejszy, w którym miały miejsce działania lub zaniechania związane z realizacją Przedsięwzięcia¹.

Podstawa prawna podjęcia kontroli

Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²

Jednostka przeprowadzająca kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli Świętokrzyska Delegatura w Kielcach

Kontroler

1. Agata Jasińska, starszy inspektor kontroli państwowej,
upoważnienie do kontroli nr DKI/18/2026 z dnia 12 stycznia 2026 r.

(akta kontroli str. 1-2)

¹ Przedmiotem Przedsięwzięcia był zakup czterech sztuk fabrycznie nowych, niskoemisyjnych autobusów diesel, kategorii M3, klasy I z napędem ON (olej napędowy) tej samej marki, dalej: Przedsięwzięcie.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, ze zm. dalej: ustawa o NIK.

II. Zakres kontroli

Celem kontroli było dokonanie oceny pod względem legalności, rzetelności i gospodarności wykorzystania przez Urząd Miasta i Gminy Łagów środków otrzymanych z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności³ przekazanych za pośrednictwem Centrum Unijnych Projektów Transportowych⁴ na zakup czterech sztuk autobusów niskoemisyjnych.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowe kontrolowanej działalności.*

III. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

W Urzędzie nie realizowano w pełni prawidłowo zadań związanych z Przedsięwzięciem pn. *Zakup niskoemisyjnych autobusów do obsługi linii pozamiejskich na terenie gminy Łagów*. Stwierdzono nieprawidłowość w zakresie terminowości realizacji obowiązków sprawozdawczych. Dwa z pięciu złożonych wniosków o płatność przekazano do CUPT z opóźnieniem wynoszącym pięć i cztery dni, co stanowiło naruszenie terminu określonego w rozdziale 4 pkt 4.2 Instrukcji w zakresie wniosków o płatność Ostatecznego Odbiorcy Wsparcia (OOW) w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności składanych do CUPT⁶. Ponadto dane dotyczące podpisania umowy z wykonawcą wprowadzono do systemu informatycznego z dziewięciodniowym przekroczeniem terminu. Informacja ta miała istotne znaczenie dla monitorowania realizacji Przedsięwzięcia przez CUPT, ponieważ stanowiła podstawę do zmniejszenia jego wartości oraz kwoty dofinansowania.

W Urzędzie wnioskowano o wypłatę zaliczki w kwocie wyższej niż wynikało to z faktycznego stanu realizacji oraz wartości Przedsięwzięcia, co stanowiło działanie nierzetelne. Nie podjęto także odpowiednich działań w celu podpisania umowy dzierżawy, która umożliwiłaby niezwłoczne przekazanie odebranego autobusu niskoemisyjnego do użytkowania. W konsekwencji zakupiony i odebrany autobus nie był przekazany do eksploatacji przez 64 dni od odbioru.

Przed złożeniem wniosku o dofinansowanie w Urzędzie przeprowadzono analizę możliwości terminowej realizacji Przedsięwzięcia, a zadania związane z jego realizacją powierzono dwóm pracownikom, przeszkolonym w zakresie obsługi wykorzystywanego systemu informatycznego, w tym jednemu, który posiadał doświadczenie w realizacji projektów unijnych. Dostawa autobusów została zrealizowana zgodnie z zaktualizowanym Harmonogramem Realizacji Przedsięwzięcia oraz umową z wykonawcą. Osiągnięto również wskaźnik rezultatu określony w Umowie z dnia 5 marca 2025 r. o objęcie Przedsięwzięcia wsparciem bezzwrotnym z planu rozwojowego⁷, przy czym w dwóch wnioskach o płatność konieczne było dokonanie korekty wprowadzanych wartości, którą przekazano w terminie określonym przez CUPT. W Urzędzie terminowo przekazano do

³ Dalej: KPO.

⁴ Dalej: CUPT.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną albo ocenę negatywną. Jeśli nie zostały spełnione warunki do sformułowania oceny pozytywnej bądź negatywnej, Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: Instrukcja w zakresie wniosków o płatność.

⁷ Dalej: Umowa o dofinansowanie

CUPT sprawozdanie dotyczące realizacji Przedsięwzięcia zgodnie z zasadą DNSH⁸ oraz podjęto działania zmierzające do zapewnienia trwałości Przedsięwzięcia.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁹ kontrolowanej działalności

W Urzędzie realizowane jest Przedsięwzięcie pn. *Zakup niskoemisyjnych autobusów do obsługi linii pozamiejskich na terenie gminy Łagów* na podstawie umowy nr KPOD.09.05-IW.02-0035/24-00 o objęcie Przedsięwzięcia wsparciem bezzwrotnym z planu rozwojowego. Umowa o dofinansowanie została zawarta pomiędzy CUPT, pełniącym funkcję jednostki wspierającej plan rozwojowy, a Urzędem: zmieniona aneksem nr KPOD.09.05-IW.02-0035/24-01 z dnia 13 stycznia 2026 r¹⁰. Przedmiotem umowy było udzielenie wsparcia na realizację Przedsięwzięcia w ramach planu rozwojowego (KPO) oraz określenie praw i obowiązków stron umowy związanych z realizacją Przedsięwzięcia.

(akta kontroli str. 383-490)

Przedmiotem Przedsięwzięcia był zakup czterech sztuk fabrycznie nowych, niskoemisyjnych autobusów diesel, kategorii M3, klasy I z napędem ON (olej napędowy) tej samej marki. Głównym celem Przedsięwzięcia było zmniejszenie emisyjności taboru komunikacyjnego na terenie gminy Łagów w kontekście poprawy jakości powietrza. Założono, że rezultaty będą dostępne dla ogółu społeczeństwa, natomiast grupę docelową stanowili mieszkańcy gminy Łagów oraz mieszkańcy gmin korzystających z linii autobusowych przebiegających przez ich teren, których organizatorem jest gmina Łagów, zachowując zasadę równości i niedyskryminacji. W ramach Umowy o dofinansowanie wskazano realizację dwóch zadań, tj. przygotowanie dokumentacji przetargowej oraz zakup i dostawę autobusów niskoemisyjnych.

(akta kontroli str. 383-470, 579-692)

Umowa o dofinansowanie określała całkowitą wartość Przedsięwzięcia na kwotę 3444 tys. zł. Całkowite wydatki kwalifikowalne ustalono na kwotę 2800 tys. zł, z czego wsparcie z KPO stanowiło 90% (2520 tys. zł), a środki własne gminy – 10% (280 tys. zł). W Urzędzie zobowiązano się do pokrycia ze środków własnych wydatków niekwalifikowalnych poniesionych w ramach Przedsięwzięcia w wysokości 644 tys. zł. Po podpisaniu Aneksu do umowy o dofinansowanie całkowita wartość Przedsięwzięcia zmniejszyła się do kwoty 2696,2 tys. zł. Całkowita kwota wydatków kwalifikowalnych wynosiła 2192 tys. zł, z czego wsparcie z KPO – 1972,8 tys. zł (90%), a środki własne Urzędu – 219,2 tys. zł (10%). Ponadto określono poziom wydatków niekwalifikowalnych w kwocie 504,2 tys. zł, na które przeznaczono środki własne z budżetu gminy.

⁸ DNSH – Do Not Significant Harm – zasada „niewyrządzania znaczącej szkody środowisku”.

⁹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych przedstawionych w kolejnych punktach niniejszego rozdziału wystąpienia pokontrolnego. Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę cząstkową jako ocenę pozytywną albo ocenę negatywną. Jeśli nie zostały spełnione warunki do sformułowania oceny pozytywnej bądź negatywnej, Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę w formie opisowej.

¹⁰ Dalej: Aneks do umowy o dofinansowanie.

(akta kontroli str. 383-490, 529-534)

Przed złożeniem wniosku w naborze podjęto działania w celu oceny możliwości terminowej realizacji Przedsięwzięcia, tj. sporządzono analizę zapotrzebowania na Przedsięwzięcie oraz oszacowano jego wartość¹¹, stanowiące część dokumentacji przetargowej. W dokumentach wskazano m.in. termin i miejsce wykonania przedmiotu zamówienia oraz okres gwarancji. Dane określone w dokumencie zostały odzwierciedlone w umowie z wykonawcą. Termin ostatniej dostawy autobusów oszacowano na I kwartał 2026 r., co zostało ujęte w załączniku nr 3 Harmonogram Realizacji Przedsięwzięcia. Wartość zamówienia oszacowano na podstawie rozeznania telefonicznego.

(akta kontroli str. 491-507, 970)

W zakresie działań podjętych w celu oceny możliwości terminowej realizacji Przedsięwzięcia, Burmistrz wyjaśnił: *Działania podjęte przed Gminą Łagów przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu (...) w szczególności opracowanie dokumentów tj. Analizy zapotrzebowania na przedsięwzięcie oraz Oszacowania wartości przedsięwzięcia, umożliwiły dokonanie wstępnej oceny realności oraz możliwego terminu realizacji przedsięwzięcia. Ponadto, przed złożeniem wniosku o dofinansowanie w ramach naboru, Gmina Łagów podjęła dodatkowe działania mające na celu ocenę możliwości terminowej realizacji projektu. W tym zakresie przeprowadzono telefoniczne rozeznanie rynku obejmujące trzy podmioty zajmujące się dostawą autobusów niskoemisyjnych, podczas którego uzyskano informacje dotyczące orientacyjnych terminów realizacji dostaw. Na podstawie zgromadzonych informacji Gmina nie stwierdziła zagrożenia związanego z terminowością realizacji zadania, co potwierdziło zasadność przyjętych założeń dotyczących harmonogramu realizacji projektu.*

(akta kontroli str. 798, 801)

Obowiązki związane z realizacją Przedsięwzięcia powierzono dwóm pracownikom, którzy skorzystali ze szkolenia online z obsługi systemu informatycznego do wymiany informacji z CUPT. Jeden z nich posiadał doświadczenie w realizacji projektów finansowanych ze środków zewnętrznych, a w trakcie trwania Przedsięwzięcia uczestniczył w realizacji obowiązków związanych z trzema innymi projektami finansowanymi ze środków zewnętrznych w Urzędzie.

(akta kontroli str. 767-771)

Odnosząc się do zapewnienia źródeł finansowania Przedsięwzięcia, jeżeli wystąpi ryzyko opóźnienia jego realizacji Burmistrz wyjaśnił: (...) *Nie identyfikuje ryzyka opóźnienia realizacji zadania ani ryzyka przekroczenia terminu kwalifikowalności wydatków w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności. Ze względu na bieżący harmonogram realizacji oraz charakter przedsięwzięcia, Gmina nie posiada możliwości przekroczenia terminu kwalifikowalności wydatków, a prowadzone działania gwarantują zarówno terminową realizację zadania, jak i pełną zgodność z obowiązującymi przepisami oraz warunkami umowy o dofinansowanie. Działania Gminy zapewniają bezpieczeństwo finansowe przedsięwzięcia i umożliwiają osiągnięcie jego zaplanowanych celów i wskaźników. W przypadku ewentualnych nieprzewidzianych okoliczności, Gmina posiada zabezpieczone źródła finansowania w ramach własnego budżetu, co gwarantuje kontynuację przedsięwzięcia niezależnie od sytuacji związanej z dofinansowaniem z KPO.*

¹¹ Dokument z dnia 4 czerwca 2024 r. sporządzony przez Referat Gospodarki Komunalnej Urzędu.

Przedsięwzięcie zakładało realizację dwóch zadań, tj. przygotowanie dokumentacji przetargowej oraz zakup i dostawę autobusów niskoemisyjnych. Przygotowanie dokumentacji przetargowej zrealizowano w terminie, natomiast realizację drugiego zadania – podzielono na etapy, które zostały określone w umowie z wykonawcą zawartej z Truck Import – Export Wynajem sp. z o.o.¹². W załączniku nr 3 Harmonogram Realizacji Przedsięwzięcia do Umowy o dofinansowanie zaplanowano, że pierwsze wydatki zostaną poniesione w III kwartale 2025 r., a termin zakończenia określono na I kwartał 2026 r. W wyniku podpisania Aneksu do umowy o dofinansowanie zmieniono w Harmonogramie Realizacji Przedsięwzięcia¹³ termin poniesienia pierwszych wydatków związanych z realizacją Przedsięwzięcia na IV kwartał 2025 r., natomiast termin zakończenia realizacji Przedsięwzięcia nie uległ zmianie. Realizacja Przedsięwzięcia odbywała się zgodnie z terminami określonymi w zaktualizowanym Harmonogramie Realizacji Przedsięwzięcia.

W § 4 pkt 1 Umowy z wykonawcą określono, że autobusy niskoemisyjne zostaną dostarczone w trzech dostawach, tj. po jednym autobusie w okresie od 17 do 28 listopada 2025 r. i od 2 do 16 lutego 2025 r. oraz dwa autobusy od 2 do 16 marca 2026 r. Jak wynika z protokołu zdawczo-odbiorczego¹⁴, odbiór pierwszego autobusu został zrealizowany zgodnie z harmonogramem – 27 listopada 2025 roku. W protokole techniczno-jakościowym wskazano, że pojazd nie został wyposażony w dwa komplety kluczy oraz kliny podkładowe pod koła, przy czym wykonawca uzupełnił brakujące elementy. Na I kwartał 2026 r. przewidziano dwie kolejne dostawy, z których pierwsza (protokół zdawczo-odbiorczy z dnia 16 lutego 2026 r.) została zrealizowana, natomiast w protokole techniczno-jakościowym stwierdzono usterkę w szybie czołowej oraz braki elementów wyposażenia, tj. mikrofonu umożliwiającego kierowcy przekazywanie informacji głosowych pasażerom, klina podkładowego pod koła, jednej kamizelki ostrzegawczej, latarki ręcznej LED dla kierowcy, jednego kompletu kluczy. Wykonawca został zobowiązany do usunięcia usterki oraz uzupełnienia brakujących elementów. Do zakończenia drugiego zadania w ramach realizacji Przedsięwzięcia pozostała jedna dostawa, w której przewidziano odbiór dwóch ostatnich sztuk autobusów¹⁵.

We wniosku o dofinansowanie zadeklarowano, że zakupione autobusy zostaną przekazane w dzierżawę Przedsiębiorstwu Komunikacji Samochodowej w Ostrowcu Świętokrzyskim¹⁶. Zgodnie z §1 ust. 2 Porozumienia z PKS w Ostrowcu Świętokrzyskim z 10 marca 2025 r., umowa dzierżawy powinna zostać zawarta najpóźniej w terminie 14 dni od daty przyjęcia autobusu przez Urząd. Odbiór pierwszego pojazdu nastąpił 27 listopada 2025 r., natomiast do 26 lutego 2026 r. (data badania zagadnienia przez NIK) nie podpisano umowy dzierżawy w celu przekazania autobusu do

¹² Dalej: Umowa z wykonawcą.

¹³ Data sporządzenia harmonogramu – 8 grudnia 2025 r.

¹⁴ Protokół zdawczo-odbiorczy sporządzony 27 listopada 2025 r.

¹⁵ Według stanu na dzień 26 lutego 2026 r. dostawa autobusów nie została zrealizowana.

¹⁶ PKS w Ostrowcu Świętokrzyskim.

użytkowania. Brak podpisania umowy miał wpływ na to, że odebrany autobus nie został przekazany do eksploatacji przez 64 dni, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 505-524, 833-835, 964-968)

W pierwszym odebranym autobusie niskoemisyjnym, w dniu 30 stycznia 2026 r. zidentyfikowano usterkę, która dotyczyła pękniętej przedniej szyby pojazdu oraz zdeformowanej uszczelki obudowy świateł podświetlenia tablicy rejestracyjnej. Konieczność naprawienia usterki została zgłoszona wykonawcy w tym samym dniu. W wyniku oględzin przeprowadzonych przez przedstawiciela wykonawcy¹⁷ stwierdzono konieczność wymiany uszkodzonych elementów na nowe.

(akta kontroli str. 921-934, 982, 988-989)

W wyniku postępowania przetargowego nieograniczonego wybrano wykonawcę oferującego dostawę autobusów w najniższej cenie, która była jednocześnie niższa niż określono w Umowie o dofinansowanie. Podpisanie umowy z wykonawcą na dostawę autobusów niskoemisyjnych miało wpływ na zmniejszenie wartości Przedsięwzięcia. W Aneksie do umowy o dofinansowanie zmniejszono wysokość wydatków ogółem (z 3444 tys. zł na 2696,2 tys. zł), wydatków kwalifikowalnych (z 2800 tys. zł na 2192 tys. zł) oraz dofinansowania (z 2520 tys. zł na 1972,8 tys. zł). W dokumencie tym wprowadzono zmiany w załączniku Harmonogram Realizacji Przedsięwzięcia, w którym przesunięto termin poniesienia pierwszych kosztów na IV kwartał 2025 r.

(akta kontroli str. 471-490, 579-692)

Informacja o konieczności zmniejszenia wartości Przedsięwzięcia została przekazana do CUPT w dniu 24 września 2025 r. Proces przygotowania aneksu do umowy prowadzono za pośrednictwem poczty elektronicznej, natomiast w dniu 19 grudnia 2025 r. w Urzędzie otrzymano informację od pracownika CUPT o konieczności złożenia w systemie informatycznym wniosku o zmianę umowy w celu podpisania aneksu. Wniosek o zmianę danych w systemie informatycznym złożono 31 grudnia 2025 r.

(akta kontroli str. 971-972, 1012-1017)

Odnosząc się do terminu złożenia wniosku w systemie informatycznym, Burmistrz wyjaśnił: *Wniosek o zmianę umowy w celu podpisania aneksu do umowy o dofinansowanie został przekazany w systemie SL2021 w dniu 31 grudnia 2025 r., tj. 5 dni roboczych po przekazaniu informacji przez pracownika Centrum Unijnych Projektów Transportowych o konieczności złożenia wniosku w systemie. Opóźnienie w złożeniu wniosku wynikało z przyczyn organizacyjnych, związanych z czasową kumulacją obowiązków realizowanych przez komórkę odpowiedzialną za obsługę projektu. W tym okresie wykonywano również inne zadania o charakterze terminowym, których realizacja była niezbędna do prawidłowego funkcjonowania projektu. O zaistniałej sytuacji niezwłocznie poinformowano opiekuna projektu. Przekazanie wniosku z niewielkim opóźnieniem (5 dni roboczych) nie miało wpływu na realizację przedsięwzięcia, w tym na jego przebieg finansowy ani rzeczowy, ani na osiągnięcie założonych celów i wskaźników projektu.*

¹⁷ W dniu 16 lutego 2026 r.

(akta kontroli str. 964-969)

Podpisany przez Burmistrza Aneks do umowy został przekazany 8 stycznia 2026 r. do CUPT.

(akta kontroli str. 471-490, 1012-1017)

Według stanu na dzień 26 lutego 2026 r. poniesione wydatki wynosiły 674 tys. zł, z czego wydatki kwalifikowalne – 548 tys. zł., (w tym 493,2 tys. zł stanowiło dofinansowanie z KPO, natomiast pozostałe 54,8 tys. zł zostało pokryte z budżetu gminy). Wydatki niekwalifikowalne w wysokości 126 tys. zł pochodziły z budżetu Urzędu. Wydatki poniesione przez Urząd w ramach realizowanego Przedsięwzięcia dotyczyły zakupu jednego z czterech autobusów niskoemisyjnych. Poniesione wydatki były zgodne z zatwierdzonym w Harmonogramie Realizacji Przedsięwzięcia budżetem oraz z zasadami kwalifikowalności, tj. zostały poniesione przez ostatecznego odbiorcę wsparcia w związku z realizacją Przedsięwzięcia. Wydatki związane z odbiorem drugiego autobusu w I kwartale 2026 r. nie zostały poniesione¹⁸, ponieważ w protokole zdawczo-odbiorczym z dnia 16 lutego 2026 r. wskazano, że faktura zostanie wystawiona przez wykonawcę po uzupełnieniu brakujących elementów wyposażenia oraz naprawieniu usterki.

(akta kontroli str. 785-786, 791-797)

W Urzędzie przestrzegano zakazu podwójnego finansowania, tj. środki na pokrycie części wydatków kwalifikowalnych, które nie zostały dofinansowane oraz wydatków niekwalifikowalnych (podatku VAT) pochodziły z budżetu Urzędu.

(akta kontroli str. 774-784)

We wniosku o dofinansowanie wskazano wstępny wykaz dowodów gromadzonych przez wnioskodawcę, potwierdzających zgodność z poszczególnymi celami zasady DNSH. Dowody potwierdzające zgodność z danym celem środowiskowym podzielono na etapy, tj. przygotowania inwestycji, realizacji inwestycji, eksploatacji inwestycji, likwidacji inwestycji w zależności od celu środowiskowego.

(akta kontroli str. 362-382)

We wniosku o dofinansowanie w ramach etapu przygotowania inwestycji wskazano dowody potwierdzające zgodność realizacji Przedsięwzięcia z poszczególnymi celami zasady DNSH, tj. zapisy w dokumentach strategicznych oraz dokumentację przetargową, w której znajduje się dokumentacja techniczna, potwierdzająca spełnienie przez zakupiony tabor wskazanych norm w zakresie niskoemisyjności oraz zapisy w zakresie: wymogów dotyczące adaptacji taboru do zmian klimatu i odporności na ekstremalne zdarzenia pogodowe wraz ze specyfikacją techniczną; utrzymania i serwisu zakupionych pojazdów z zapewnieniem odpowiedniego użytkowania i ochrony zasobów wodnych (brak negatywnego wpływu na te zasoby); utrzymania i serwisu zakupionych pojazdów z zachowaniem zasad gospodarki o obiegu zamkniętym, w tym z zapobieganiem powstawaniu odpadów i recyklingiem; utrzymania i serwisu zakupionych pojazdów związane z zapobieganiem i kontrolą zanieczyszczeń powietrza, wody lub ziemi; dokumentacja przetargowa wraz ze specyfikacją techniczną, potwierdzającą spełnienie przez

¹⁸ Według stanu na dzień 26 lutego 2026 r.

zakupiony tabor wskazanych norm w zakresie niskoemisyjności, a także uproszczone studium wykonalności.

(akta kontroli str. 362-382)

W ramach etapu realizacji do dokumentów potwierdzających realizację zasady DNSH załączono protokoły odbioru zakupionego taboru, świadectwa homologacji zakupionych pojazdów (lub inny dokument, w którym będzie odniesienie się do stosowanego paliwa). W ramach etapu eksploatacji sporządzono: instrukcję wewnętrzną dotyczącą eksploatacji i utrzymania zakupionego taboru zgodnie z przeznaczeniem, dokumenty dotyczące okresowych przeglądów technicznych potwierdzające utrzymanie taboru w należytym stanie, protokoły z przeglądów eksploatacyjnych/badań technicznych (w tym klimatyzacji i ogrzewania, w których zawarto informacje dotyczące odpowiedniego użytkowania i braku negatywnego wpływu na zasoby wodne) umowy z uprawnionymi odbiorcami odpadów lub/i karty przekazania odpadów. W ramach etapu likwidacji określono: strategię dotyczącą eksploatacji i utrzymania zakupionych pojazdów, plan likwidacji, protokół z wycofania lub wyrejestrowania pojazdu z eksploatacji, umowy z uprawnionymi odbiorcami odpadów lub/i karty przekazania odpadów.

(akta kontroli str. 362-382)

Urząd zgromadził odpowiednią dokumentację dotyczącą realizacji zasady DNSH w zakresie dwóch etapów (przygotowania i realizacji) i wypełnił tym samym wymogi określone w § 4c Umowy o dofinansowanie. Zgodnie z § 4c pkt 2 ww. umowy złożono sprawozdanie potwierdzające realizację Przedsięwzięcia zgodnie z zasadą DNSH, w którym wykazano dokumenty, które stanowiły potwierdzenie jej realizacji. Wykaz dokumentów nie stanowił jednak załącznika do sprawozdania. Urząd będąc na etapie realizacji Przedsięwzięcia, przekazał do CUPT dokumenty stanowiące dowód realizacji zasady, w tym m.in. dokumenty strategiczne, dokumentację przetargową, protokół zdawczo-odbiorczy oraz świadectwo homologacji zakupionego pojazdu, na wcześniejszym etapie postępowania. Do czasu przygotowania sprawozdania, w Urzędzie nie zgromadzono nowych dokumentów stanowiących potwierdzenie realizacji Przedsięwzięcia zgodnie z zasadą DNSH. W zakresie realizacji zasady DNSH, Przedsięwzięcie nie było kontrolowane.

(akta kontroli str. 897-906)

Zgodnie z § 8 pkt 1 Umowy o dofinansowanie, złożono dwa zaliczkowe wnioski o płatności. Wniosek złożony 26 września 2025 r. został zaakceptowany przez CUPT bez uwag. Natomiast wniosek o płatność zaliczkowy, który pełnił również funkcję sprawozdawczą oraz rozliczającą pierwszą otrzymaną zaliczkę, złożony 19 grudnia 2025 r. został cofnięty do poprawy przez CUPT. Ostatecznie po uwzględnieniu uwag CUPT dotyczących wysokości kwoty wnioskowanej zaliczki oraz okresu sprawozdawczego, dokonano korekty wniosku oraz złożono nowy wniosek zaliczkowy za okres od 1 do 31 grudnia 2025 r., który został przekazany do CUPT 11 lutego 2026 r.¹⁹

(akta kontroli str. 569-578, 836-851)

¹⁹ Według stanu na 19 lutego 2026 r. wniosek był w trakcie weryfikacji przez CUPT.

W pierwszym z wniosków o płatność nie wskazano uzasadnienia konieczności wypłaty zaliczki, natomiast stan realizacji Przedsięwzięcia w momencie wnioskowania o zaliczkę był na etapie w którym pozyskanie środków z KPO było uzasadnione.

(akta kontroli str. 832, 569-578)

Odnosząc się do braku uzasadnienia we wniosku o zaliczkę, Burmistrz wyjaśnił: *Wniosek o płatność nr KPOD.09.05-IW.02-0035/24-003-01 za okres od 01.09.2025 r. do 02.09.2025 r. był wnioskiem o wypłatę tzw. szybkiej zaliczki, przeznaczanej na dokonanie zapłaty za zakup autobusów niskoemisyjnych. Zakup ten stanowi jedyne działanie realizowane w ramach Umowy z dnia 5 marca 2025 r. o objęcie przedsięwzięcia wsparciem bezzwrotnym z planu rozwojowego nr KPOD.09.05-IW.02-0035/24-00, dotyczącej realizacji przedsięwzięcia pn. „Zakup niskoemisyjnych autobusów do obsługi linii pozamiejskich na terenie gminy Łagów”, realizowanego w ramach Inwestycji E1.1.2 Zero i niskoemisyjny transport zbiorowy (autobusy) Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności. Brak opisu planowanych działań w części merytorycznej ww. wniosku nie był działaniem zamierzonym ani celowym. Pracownik sporządzający wniosek skoncentrował się na prawidłowym wyliczeniu kwoty zaliczki oraz wypełnieniu części finansowej dokumentu, mając na uwadze konieczność terminowego dokonania płatności za dostarczony tabor. Należy podkreślić, że środki z zaliczki zostały przeznaczone wyłącznie na realizację wskazanego w umowie działania, tj. zakup autobusów niskoemisyjnych. Zakres rzeczowy projektu jest jednoelementowy, co oznacza, że brak dodatkowego opisu nie skutkowało zmianą przeznaczenia środków ani ryzykiem ich nieprawidłowego wykorzystania. Uchybienie formalne zostało skorygowane w kolejnym wniosku o płatność nr KPOD.09.05-IW.02-0035/24-004/01, w którym zgodnie z obowiązującą Instrukcją w zakresie wniosków o płatność Ostatecznego Odbiorcy Wsparcia (OOW) w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności składanych do CUPT, uzupełniono wszystkie wymagane części, w tym opis planowanych działań. Przedmiotowe uchybienie nie miało wpływu na prawidłowość, terminowość ani zgodność realizacji projektu z postanowieniami umowy o dofinansowanie, w tym na osiągnięcie zaplanowanych celów i wskaźników przedsięwzięcia.*

(akta kontroli str. 964, 967-968)

Kolejny wniosek o płatność za okres od 3 września do 30 listopada 2025 r. określał stan realizacji Przedsięwzięcia.

(akta kontroli str. 559-578)

Zgodnie z § 8 pkt 4 Umowy o dofinansowanie terminowo dokonano rozliczenia zaliczki, natomiast wniosek o płatność rozliczający zaliczkę został cofnięty do poprawy przez CUPT m.in. ze względu na błędną datę rozliczenia zaliczki. Poprawiony wniosek o płatność rozliczający zaliczkę został przekazany we wskazanym przez CUPT terminie.

(akta kontroli str. 569-578, 836-851)

Kwota zaliczki otrzymanej przez Urząd wynosiła 695,2 tys. zł. Wydatki na zakup pierwszego autobusu niskoemisyjnego wynosiły 674 tys. zł, z czego wydatki kwalifikowalne opłacone z otrzymanej zaliczki wynosiły 493,2 tys. zł. Pozostała część wydatków kwalifikowalnych, tj. 54,8 tys. zł została pokryta z budżetu Urzędu. Wydatki niekwalifikowalne, tj. wydatki związane z podatkiem VAT w wysokości 126 tys. zł zostały pokryte ze środków własnych Urzędu. Niewykorzystana część zaliczki w wysokości 202 tys. zł została zwrócona do CUPT.

(akta kontroli str. 559-568, 787-797)

Kwota wnioskowanej zaliczki w przypadku pierwszego wniosku o płatność była wyższa niż wynikało to z faktycznego stanu realizacji oraz wartości Przedsięwzięcia, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 559-568, 529-534)

Dla Przedsięwzięcia prowadzono dwa wyodrębnione rachunki bankowe: zaliczkowy oraz refundacyjny.

(akta kontroli str. 424)

W Urzędzie w okresie objętym kontrolą dopełniono obowiązków sprawozdawczych, tj.

- pierwszy wniosek o płatność złożono 13 czerwca 2025 r., tj. w terminie trzech miesięcy licząc od momentu podpisania umowy (5 marca 2025 r.);
- stosownie do zapisu rozdziału 4 pkt 4.2 Instrukcji w zakresie wniosków o płatność kolejne wnioski o płatność składano za pomocą systemu informatycznego co najmniej raz na trzy miesiące;
- pomimo braku wydatków związanych z realizacją Przedsięwzięcia, stosownie do § 9 pkt 2 Umowy o dofinansowanie, złożono wnioski o płatność z wypełnioną częścią sprawozdawczą.

Obowiązek składania wniosków o płatność w dwóch z pięciu przypadków został zrealizowany 25 i 24 dni po zakończonym okresie sprawozdawczym wbrew zapisom rozdziału 4 pkt 4.2 Instrukcji w zakresie wniosków o płatność, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 535-578)

Dwa z pięciu złożonych przez Urząd wniosków o płatność (sprawozdawczy i zaliczkowy) zostały zaakceptowane przez CUPT bez uwag. Pozostałe wnioski o płatność wymagały poprawy (korekta okresu sprawozdawczego, błędna kwota zaliczki, korekta wartości wskaźników rezultatu i produktu, korekta przesłanych oświadczeń) oraz uzupełnienia (umocowanie do złożenia oświadczenia w imieniu i na rzecz gminy, informacji w zakresie działań zaplanowanych we wniosku o dofinansowanie projektu związanych z zasadą równości szans i niedyskryminacji oraz zasadą równości szans kobiet i mężczyzn, wyciągu bankowego, dokumentów umożliwiających potwierdzenie, że numer księgowy/ewidencyjny jest prawidłowy). Wszystkie skorygowane wnioski zostały przedłożone w wyznaczonym przez CUPT terminie.

(akta kontroli str. 535-578, 836-851, 852-861)

W Urzędzie realizowano obowiązek wynikający z § 8 pkt 10 Umowy o dofinansowanie, tj. przekazywano w określonym terminie aktualizację lub potwierdzenie aktualności Harmonogramu Realizacji Przedsięwzięcia²⁰ oraz Harmonogramu Płatności w systemie informatycznym²¹. W jednym przypadku potwierdzenie aktualności zostało przekazane jeden dzień po terminie²².

(akta kontroli str. 864-873, 908, 993-994)

²⁰ Według stanu na dzień 31 marca oraz 30 września danego roku kalendarzowego.

²¹ Według stanu na dzień 31 marca, 30 czerwca, 30 września oraz 31 grudnia danego roku kalendarzowego.

²² Potwierdzenie aktualności Harmonogramu płatności według stanu na dzień 30 czerwca 2025 r. zostało przekazane 8 lipca 2025 r.

Odnosząc się do opóźnienia Burmistrz wyjaśnił: *Potwierdzenie aktualności harmonogramu płatności do umowy o dofinansowanie nr KPOD.09.05-IW.02-0035/24-00, według stanu na dzień 30 czerwca 2025 r., zostało przekazane w dniu 8 lipca 2025 r., tj. po upływie terminu określonego w § 8 ust. 10 umowy o dofinansowanie. Przekroczenie terminu wynikało z przyczyn organizacyjnych, związanych z czasową kumulacją obowiązków realizowanych przez komórkę organizacyjną odpowiedzialną za obsługę projektu, w tym koniecznością wykonania innych zadań o charakterze terminowym, przypadających na ten sam okres sprawozdawczy. Okoliczności te wpłynęły na przesunięcie terminu przygotowania i przekazania potwierdzenia aktualności harmonogramu płatności. O zaistniałej sytuacji poinformowano telefonicznie opiekuna projektu, a potwierdzenie aktualności harmonogramu płatności zostało przekazane niezwłocznie po zakończeniu realizacji pilnych zadań służbowych. Opóźnienie miało charakter jednostkowy i przejściowy oraz nie miało wpływu na realizację przedsięwzięcia, w tym na jego przebieg finansowy i rzeczowy.*

(akta kontroli str. 799, 804)

W trakcie realizacji Przedsięwzięcia uzupełniano w systemie informatycznym dane dotyczące jego realizacji m.in. ogłoszenie o przetargu oraz podpisanie umowy z wykonawcą. W Urzędzie wbrew zapisom rozdziału 3 pkt 6 *Wytycznych w zakresie sprawozdawczości i monitorowania w ramach planu rozwojowego współfinansowanego ze środków Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności*²³ wprowadziła dane dotyczące podpisanej umowy z wykonawcą dziewięć dni roboczych po wskazanym w Wytycznych w zakresie sprawozdawczości i monitorowania terminie, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 529-534, 909, 995-996)

W załączniku nr 5 do Aneksu do umowy o dofinansowanie wskazano jeden tzw. Kamień milowy Przedsięwzięcia, tj. wprowadzenie do eksploatacji czterech pojazdów zeroemisyjnych i niskoemisyjnych. W sposobach weryfikacji osiągniętych Kamieni milowych wskazano: listę zakupionych nowych niskoemisyjnych pojazdów wraz ze wskazaniem technologii: rodzaju paliwa, rodzaju napędu, normy EURO oraz protokół odbioru potwierdzający odbiór nowych niskoemisyjnych pojazdów. Zgodnie z załącznikiem nr 17 do Umowy o dofinansowanie, Urząd jest zobowiązany do przedłożenia dokumentów w celu wykazania osiągnięcia kluczowych Kamieni milowych nie później niż wraz z wnioskiem o płatność za II kwartał 2026 r. Termin realizacji Kamienia milowego wskazano na 31 marca 2026 r.

(akta kontroli str. 464, 483)

W Urzędzie, we wnioskach o płatność w części opisowej informowano o stanie realizacji Przedsięwzięcia, natomiast w dwóch wnioskach o płatność, tj. za okres od 3 września do 30 listopada 2025 r. oraz od 1 grudnia do 31 grudnia 2025 r. nie wskazano prawidłowo osiągniętego wskaźnika rezultatu, tj. odbioru jednego z czterech autobusów niskoemisyjnych. Pierwszy z wniosków został cofnięty do poprawy przez CUPT, a następnie skorygowany przez Urząd poprzez wskazanie prawidłowej wartości wskaźnika. Drugi z wniosków (według stanu na 26 lutego 2026 r. – data badania zagadnienia przez NIK) nie został rozpatrzony przez CUPT.

²³ Dokument wydany 6 grudnia 2023 r. przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (dalej: Wytyczne w zakresie sprawozdawczości i monitorowania).

(akta kontroli str. 535-578, 852-861)

Burmistrz wyjaśnił: *We wniosku o płatność do projektu nr KPOD.09.05-IW.02-0035/24-004-01 za okres od 3 września 2025 r. do 30 listopada 2025 r., w sekcji dotyczącej wskaźników rezultatu, nie wykazano odebrania jednego z czterech autobusów, w związku z czym stopień realizacji wskaźnika został określony na poziomie 0,00%. Po dokonaniu weryfikacji oraz wniesieniu uwag przez CUPT, Gmina Łagów dokona stosownych korekt wniosku, uwzględniając faktyczny odbiór autobusu i prześle poprawioną wersję wniosku do systemu. Zaistniała sytuacja była jednorazowa i nie wpłynęła na terminową realizację zadań przewidzianych w projekcie ani na rzetelność jego sprawozdawczości.*

(akta kontroli str. 799-800, 805-806)

Odnosząc się drugiego wniosku o płatność, w którym wskazano nieprawidłową wartość wskaźnika w ujęciu narastającym, Burmistrz wyjaśnił: *Powyższa sytuacja wynikała z omyłki technicznej polegającej na błędnym ujęciu przedmiotowej wartości w sekcji dotyczącej wskaźników produktu, zamiast w sekcji wskaźników rezultatu, w kolumnie „wartość osiągnięta od początku realizacji projektu (narastająco)”. Po dokonaniu weryfikacji dokumentacji oraz wniesieniu uwag przez Centrum Unijnych Projektów Transportowych, Gmina Łagów dokona stosownej korekty wniosku o płatność poprzez: prawidłowe wykazanie odbioru autobusu w sekcji wskaźników rezultatu, złożenie poprawionej wersji wniosku w systemie rozliczeniowym. Zaistniała nieprawidłowość miała charakter wyłącznie formalny i nie wpłynęła na: zakres rzeczowy realizowanego projektu, faktyczny poziom osiągnięcia wskaźników, terminowość realizacji przedsięwzięcia, prawidłowość wydatkowania środków. Wartość wskaźnika została faktycznie osiągnięta w terminie, natomiast jej błędne przypisanie do niewłaściwej sekcji wniosku wynikało z omyłki przy sporządzaniu dokumentu i zostanie niezwłocznie skorygowane.*

(akta kontroli str. 982-992)

W Urzędzie na etapie składania wniosku o dofinansowanie zobowiązano się do zachowania trwałości Projektu przez okres pięciu lat od daty ostatniej płatności w ramach dofinansowania. W celu zabezpieczenia trwałości Projektu, w Urzędzie podpisano w dniu 10 marca 2025 r. Porozumienie z PKS w Ostrowcu Świętokrzyskim²⁴ w którym określono m.in. szczegóły dotyczące dzierżawy oraz linie autobusowe na których zakupione pojazdy zostaną wykorzystane. W § 3 ust. 1 Porozumienia wskazano, że umowa dzierżawy na zakupione pojazdy zostanie zawarta na okres 5 lat od daty przekazania autobusów w dzierżawę. Natomiast w § 2 pkt 2 Porozumienia w celu zabezpieczenia trwałości projektu w przypadku braku dofinansowania linii ze środków Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych²⁵, PKS w Ostrowcu Świętokrzyskim zobowiązał się w okresie trwania umowy do finansowania kosztów obsługi linii do wysokości potencjalnych środków nie otrzymanych przez Urząd z FRPA. Ponadto w Urzędzie podpisano umowę z PKS w Ostrowcu Świętokrzyskim dotyczącą świadczenia usług przewozowych do 30 czerwca 2030 r.

(akta kontroli str. 24, 833-835, 910-920)

²⁴ Dalej: Porozumienie.

²⁵ Dalej: FRPA.

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Zakupiony, a następnie odebrany protokołem zdawczo-odbiorczym przez Urząd w dniu 27 listopada 2025 r. autobus, nie został przekazany do użytkowania przez 64 dni, tj. do czasu stwierdzenia w dniu 30 stycznia 2026 r. usterki uniemożliwiającej eksploatację pojazdu. Jak wynika z protokołu zdawczo-odbiorczego, w momencie odbioru, autobus był sprawny technicznie, a mimo to nie podpisano umowy dzierżawy i nie przekazano go do eksploatacji niezwłocznie po odbiorze, co stanowiło działanie nierzetelne. Zgodnie z § 1 ust. 2 Porozumienia z PKS w Ostrowcu Świętokrzyskim umowa dzierżawy powinna zostać zawarta najpóźniej w terminie 14 dni od daty przyjęcia autobusu przez Urząd. Ponadto z pisma CUPT z dnia 19 stycznia 2026 r., stanowiącego odpowiedź na zapytanie Urzędu, wynika, że odebrane autobusy powinny zostać przekazane do użytkowania niezwłocznie po odbiorze.

(akta kontroli str. 505-523, 833-835, 881-886)

Burmistrz wyjaśnił: *Autobus odebrany w dniu 27 listopada 2025 r. nie został przekazany do użytkowania z uwagi na stwierdzone po odbiorze usterki techniczne, tj. pękniętą przednią szybę pojazdu oraz zdeformowaną uszczelkę odbudowy świateł podświetlenia tablicy rejestracyjnej. Z uwagi na charakter stwierdzonych nieprawidłowości, mających wpływ na bezpieczeństwo oraz pełną funkcjonalność pojazdu, Gmina Łagów nie dopuściła autobusu do eksploatacji do czasu usunięcia usterek przez Wykonawcę. W dniu 30 stycznia 2026 r. Gmina Łagów zgłosiła reklamację do Mercus-Bus Sp. z o.o. oraz do Wykonawcy zadania pn. „Zakup niskoemisyjnych autobusów do obsługi linii pozamiejskich na terenie gminy Łagów”, wzywając do niezwłocznego usunięcia wskazanych wad. Na dzień sporządzenia niniejszego wyjaśnienia Gmina Łagów oczekuje na stanowisko Wykonawcy oraz realizację obowiązków wynikających z udzielonej gwarancji/rękojmi. Po skutecznym usunięciu usterek autobus zostanie niezwłocznie przekazany do użytkowania. Podjęte działania mają na celu zapewnienie zgodności realizacji przedsięwzięcia z postanowieniami umowy oraz zagwarantowanie bezpieczeństwa przyszłych użytkowników pojazdu. Okres czasowego niewprowadzenia autobusu do eksploatacji wynikał wyłącznie z konieczności dochowania należytej staranności w zakresie odbioru technicznego i nie stanowi odstępstwa od celu przedsięwzięcia.*

Ponadto wyjaśnił: *Umowa dzierżawy dotycząca pierwszego autobusu niskoemisyjnego, odebranego w dniu 27 listopada 2025 r., nie została zawarta bezpośrednio po jego odbiorze z uwagi na konieczność wykonania niezbędnych czynności formalnych, tj. rejestracja pojazdu w Wydziale Komunikacji i Transportu Starostwa Powiatowego w Kielcach, ubezpieczenie OC, NNW i AC pojazdu, przygotowanie umowy dzierżawy pojazdu, a także z uwagi na konieczność uzyskania jednoznacznej interpretacji instytucji nadzorującej realizację projektu, tj. Centrum Unijnych Projektów Transportowych, w zakresie zgodności planowanego modelu dzierżawy z warunkami udzielonego dofinansowania. Odpowiedź na powyższe pismo wpłynęła w dniu 19 stycznia 2026 r. (...) W związku z oczekiwaniem na stanowisko CUPT, Gmina Łagów powstrzymała się od zawarcia umowy dzierżawy do czasu uzyskania jednoznacznych wytycznych, kierując się zasadą należytej staranności oraz koniecznością zapewnienia pełnej zgodności realizacji przedsięwzięcia z warunkami umowy o dofinansowanie. Ponadto w dniu 30 stycznia 2026 r. została stwierdzona wada autobusu, uniemożliwiająca jego przekazanie do użytkowania. W związku z powyższym Gmina Łagów zgłosiła usterkę wykonawcy (...) i obecnie oczekuje na realizację obowiązków wynikających z udzielonej gwarancji/rękojmi. Autobus zostanie niezwłocznie przekazany w dzierżawę po: skutecznym usunięciu stwierdzonych usterek, dochowaniu wymogów formalnych wynikających z umowy o dofinansowanie oraz uzyskanych wyjaśnień CUPT.*

Powyższe wyjaśnienia nie zasługują na uwzględnienie, ponieważ jak wynika z dokumentu dotyczącego zgłoszonej szkody, usterka uniemożliwiająca użytkowanie autobusu została zdiagnozowana w dniu 30 stycznia 2026 r., tj. 64 dni po odebraniu pojazdu.

Z protokołu zdawczo-odbiorczego autobusu wynika, że w dniu odbioru pojazd był sprawny technicznie, a więc możliwe było niezwłoczne przekazanie go do eksploatacji na podstawie umowy dzierżawy. Na etapie składania wniosku o dofinansowanie, tj. 14 czerwca 2024 r. wskazano, że zakupione autobusy zostaną przekazane do PKS w Ostrowcu Świętokrzyskim w formie dzierżawy.

2. W Urzędzie wystąpiono z wnioskiem o zaliczkę w kwocie wyższej niż wynikało to z faktycznego stanu realizacji oraz wartości Przedsięwzięcia, co stanowiło działanie nierzetelne. We wniosku o płatność zaliczkowym nr KPOD.09.05-IW.02-0035/24-003-01, złożonym 26 września 2025 r. wnioskowano o wypłatę zaliczki w kwocie 695,2 tys. zł, pomimo, że wydatki kwalifikowalne pokryte ze środków dofinansowania, związane z zakupem pierwszego autobusu wynosiły 493,2 tys. zł. W momencie składania wniosku o zaliczkę w Urzędzie posiadano informację, że wartość Przedsięwzięcia będzie niższa niż pierwotnie określona w umowie. Pomimo to, wnioskowano o zaliczkę w wysokości przekraczającej faktyczne zapotrzebowanie na środki finansowe wynikające z pierwszej dostawy autobusu niskoemisyjnego. W wyniku tego działania we wniosku o płatność rozliczającym zaliczkę dokonano w dniu 17 grudnia 2025 r. zwrotu niewykorzystanej jej części w wysokości 202 tys. zł.

(akta kontroli str. 529-534, 559-568)

Burmistrz wyjaśnił: *Kwota wnioskowanej zaliczki w wysokości 695 204,86 zł wykazana we wniosku o płatność nr KPOD.09.05-IW.02-0035/24-003-01, została ustalona zgodnie z postanowieniami Umowy z dnia 5 marca 2025 r. o objęcie przedsięwzięcia wsparciem bezzwrotnym z planu rozwojowego nr KPOD.09.05-IW.02-0035/24-00, dotyczącej realizacji przedsięwzięcia pn. „Zakup niskoemisyjnych autobusów do obsługi linii pozamiejskich na terenie gminy Łagów” w ramach Inwestycji E1.1.2 Zero i niskoemisyjny transport zbiorowy (autobusy) Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności. Zgodnie z § 6 ust. 1 ww. umowy oraz Harmonogramem Realizacji Przedsięwzięcia, maksymalna jednorazowa transza zaliczki nie mogła przekroczyć 30% kwoty przyznanego wsparcia, tj. 756 000,00 zł. Gmina Łagów wystąpiła z wnioskiem o zaliczkę w terminie określonym w obowiązującym na dzień złożenia wniosku harmonogramie płatności oraz w kwocie nieprzekraczającej dopuszczalnego limitu, tj. 695 204,86 zł. Umowa o objęcie przedsięwzięcia wsparciem nie określa szczegółowego sposobu kalkulacji kwoty zaliczki, wskazując jedynie maksymalny dopuszczalny poziom, do którego Ostateczny Odbiorca Wsparcia może wystąpić z wnioskiem o jej wypłatę. W związku z powyższym, wnioskowana kwota zaliczki została ustalona w odniesieniu do całkowitej wartości przedsięwzięcia obowiązującej na dzień złożenia wniosku, wynikającej z umowy nr KPOD.09.05-IW.02-0035/24-00 z dnia 5 marca 2025 r., która w tym okresie opiewała na wyższą wartość realizacji zadania. Aneks do umowy, zmieniający wartość przedsięwzięcia, został zawarty dopiero w dniu 13 stycznia 2026 r. Jednocześnie należy wskazać, że wysokość wnioskowanej zaliczki nie była powiązana wyłącznie z wartością wydatków kwalifikowanych dotyczących dostawy pierwszego autobusu, lecz odnosiła się do realizacji całego przedsięwzięcia, zgodnie z postanowieniami umowy oraz harmonogramem płatności. Zgodnie z § 8 ust. 3 umowy nr KPOD.09.05-IW.02-0035/24-00, każda kolejna transza wsparcia podlega wypłacie pod warunkiem wykazania i zatwierdzenia we wniosku o płatność co najmniej 70% łącznej kwoty przekazanych wcześniej transz zaliczki, przy czym do wyliczenia tej kwoty uwzględnia się również*

ewentualny zwrot niewykorzystanej części zaliczki. Warunek ten został przez Gminę Łagów spełniony i wykazany we wniosku rozliczającym zaliczkę z dnia 19 grudnia 2025 r.

(akta kontroli str. 798-807)

Zdaniem NIK, w momencie składania wniosku o zaliczkę, w Urzędzie posiadano informację, że wartość Przedsięwzięcia będzie niższa niż w Umowie o dofinansowanie, ponieważ Umowa z wykonawcą została podpisana na niższą niż zakładano kwotę. Wydatki kwalifikowalne związane z odbiorem pierwszego autobusu były niższe niż wnioskowana kwota zaliczki, co spowodowało konieczność zwrotu części pobranych środków. Ponadto, jak wynika z § 8 pkt 12 Umowy o dofinansowanie, OOW jest zobowiązany do dołożenia należytej staranności, aby wszelkie dane finansowe przekazywane do CUPT w przypadku wnioskowania o wypłatę zaliczki, nie opiewały na kwotę wyższą niż jest to niezbędne dla prawidłowej realizacji Przedsięwzięcia. W związku z rozliczeniem oraz zwrotem niewykorzystanej części zaliczki, NIK odstępuje od formułowania wniosku pokontrolnego w tym zakresie.

3. W Urzędzie dwa z pięciu wniosków o płatność do CUPT zostały przekazane z naruszeniem terminu określonego w rozdziale 4 pkt 4.2 Instrukcji w zakresie wniosków o płatność, tj. po upływie 20 dni kalendarzowych po zakończonym okresie sprawozdawczym, za jaki składany jest wniosek o płatność. Dwa wnioski o płatność (sprawozdawczy i zaliczkowy) zostały przekazane do CUPT, odpowiednio 25 i 24 dni kalendarzowe po okresie sprawozdawczym za jaki zostały złożone, tj. z opóźnieniem pięciu i czterech dni.

(akta kontroli str. 552-567)

Burmistrz wyjaśnił: *Wniosek o płatność nr KPOD.09.05-IW.02-0035/24-002-01 za okres sprawozdawczy od 1 czerwca 2025 r. do 31 sierpnia 2025 r. został złożony w dniu 25 września 2025 r., natomiast wniosek o płatność nr KPOD.09.05-IW.02-0035/24-003-01 za okres od 1 września 2025 r. do 2 września 2025 r. został złożony w dniu 26 września 2025 r., tj. po terminie określonym w pkt 4.2 Instrukcji w zakresie wniosków o płatność Ostatecznego Odbiorcy Wsparcia w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności. Przekroczenie terminu wynikało z przyczyn organizacyjnych po stronie Gminy, związanych z czasowym zwiększeniem liczby zadań realizowanych równolegle przez komórkę organizacyjną odpowiedzialną za obsługę projektu oraz koniecznością zapewnienia ciągłości realizacji bieżących obowiązków jednostki. Okoliczności te wpłynęły na wydłużenie procesu kompletowania i weryfikacji dokumentacji niezbędnej do sporządzenia wniosków o płatność. O zaistniałych okolicznościach poinformowano opiekuna projektu, a wnioski zostały przekazane w systemie SL2021 niezwłocznie po zakończeniu okresów sprawozdawczych. Opóźnienie wynikało z okoliczności o charakterze przejściowym i nie wpłynęło na prawidłową ani terminową realizację projektu, w tym na osiągnięcie zaplanowanych celów i wskaźników. Jednocześnie należy wskazać, że złożone wnioski o płatność zostały pozytywnie zweryfikowane i zaakceptowane przez CUPT, co potwierdza pismo z dnia 13 października 2025 r.*

(akta kontroli str. 798, 801-802)

4. W Urzędzie wprowadzono do systemu informatycznego dane dotyczące podpisanej umowy z wykonawcą z opóźnieniem wynoszącym dziewięć dni roboczych co było niezgodne z Wytycznymi w zakresie sprawozdawczości i monitorowania. W rozdziale 3 pkt 6 ww. wytycznych wskazano, że ostateczny odbiorca wsparcia ma obowiązek bieżącego wprowadzania do systemu teleinformatycznego danych dotyczących postępu finansowego i rzeczowego, tj. do trzech dni roboczych po wystąpieniu zdarzenia. Umowa z wykonawcą

została podpisana w dniu 9 września 2025 r., natomiast dane do systemu informatycznego przekazano dopiero w dniu 25 września 2025 r. tj. po 12 dniach roboczych.

(akta kontroli str. 529-534, 971-972)

Burmistrz wyjaśnił: *Opóźnienie w przekazaniu informacji do systemu wynikało z trybu zawarcia umowy z wykonawcą. Po telefonicznym poinformowaniu wykonawcy o terminie zawarcia umowy na realizację zadania pn. „Zakup niskoemisyjnych autobusów do obsługi linii pozamiejskich na terenie gminy Łagów”, przedstawiciel wykonawcy, z uwagi na inne pilne zobowiązania służbowe, zwrócił się z prośbą o przesłanie umowy celem jej podpisania i odesłania za pośrednictwem operatora pocztowego. Zamawiający wyraził na powyższe zgodę. W związku z koniecznością oczekiwania na zwrot podpisanej umowy przez wykonawcę, faktyczne potwierdzenie zawarcia umowy nastąpiło w momencie otrzymania kompletu podpisanych dokumentów. Niezwłocznie po otrzymaniu podpisanej umowy informacja o jej zawarciu została wprowadzona do systemu CST2021. Powyższe opóźnienie miało charakter organizacyjny i przejściowy oraz nie miało wpływu na realizację przedsięwzięcia, w tym na terminowość oraz prawidłowość realizacji jego zakresu rzeczowego i finansowego.*

(akta kontroli str. 798-807)

Powyższe wyjaśnienia nie zasługują na uwzględnienie. Data podpisania umowy z wykonawcą wskazana na dokumencie oraz przekazana w systemie informatycznym do CUPT to 9 września 2025 r. Ponadto w wyniku podpisania umowy z wykonawcą została zmniejszona wartość Przedsięwzięcia oraz wartość dofinansowania. Opóźnienie w przekazaniu informacji do CUPT w tym zakresie spowodowało wydłużenie procedury przygotowania Aneksu do umowy o dofinansowanie.

V. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

1. Wprowadzenie mechanizmów zapewniających podpisywanie umów dzierżawy na odebrane autobusy niezwłocznie po ich odebraniu.
2. Wprowadzenie mechanizmów zapewniających wyeliminowanie przypadków nieterminowego przekazywania do CUPT wniosków o płatność.
3. Wprowadzenie mechanizmów zapewniających terminowe wprowadzanie do systemu informatycznego danych dotyczących postępu rzeczowego i finansowego Przedsięwzięcia.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Świętokrzyskiej Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy

o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o [wykonania wniosków pokontrolnych i wykorzystania uwag] oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań. Zgodnie z art. 98 ustawy o NIK, kto nie informuje bądź niezgodnie z prawdą informuje o wykonaniu wniosków pokontrolnych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Kielce, dnia 25 marca 2026 r.

Kontroler
starszy inspektor kp.

Agata Jasińska

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli
Świętokrzyska Delegatura w Kielcach
p.o. Wicedyrektor

Krzysztof Wilkosz

/podpisano elektronicznie/